

OR-OP-II.0821.166.2013.MC

Warszawa, czerwca 2013 roku

Nr Kanc.:

Pan
BOGDAN CIEPIELEWSKI
Dyrektor Biura Związku Województw RP

e-mail: l.sztramska@zwrp.pl

Nawiązując do pisma przesłanego drogą elektroniczną dnia 23 maja 2013 roku, dotyczącego prośby zgłoszenia ewentualnych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu oceniamy prezydencki projekt ustawy polepszającej ochronę krajobrazu jako inicjatywę wychodzącą naprzeciw rzeczywistym potrzebom ochrony krajobrazu. Projekt ten wyraźnie pogłębia uregulowania prawne dotyczące ochrony krajobrazu, poprzez m.in. wprowadzenie możliwości stanowienia: zasad dotyczących harmonijnego, estetycznego rozwoju infrastruktury (urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu) oraz zasad sytuowania tablic reklamowych.

W imieniu Samorządu Województwa Mazowieckiego zgłaszam następujące uwagi.

Art. 3 prolektu ustawy: w ustawie z dnia 21 marca 1985 roku o *drogach publicznych* (Dz. U. z 2013 r., poz. 260) w art. 40 po ust. 6 dodaje się ust. 6a, w brzmieniu:

„6a. Nie pobiera się opłaty za zajęcie pasa drogowego w związku z umieszczaniem w pasie drogowym tablic Informujących o nazwie formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 115 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody oraz znaków informujących o formie ochrony zabytków”.

Uważamy, iż dodanie powyższego artykułu jest bardzo potrzebne, gdyż zgodnie z art. 40 ust 3 ww. ustawy: „za zajęcie pasa drogowego pobiera się opłatę”. Przyroda jest dobrem publicznym, a jej ochrona jest obowiązkiem ustawowym instytucji administracji publicznej. Nie powinno się więc wymagać opłat za działania, wynikające z przepisów ustawy o *ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.), jakimi jest umieszczanie tablic informacyjnych o formie ochrony przyrody.

W art. 115 ustawy o *ochronie przyrody* wprowadza się jednak obowiązek umieszczania nie tylko tablic Informujących o nazwie formy ochrony przyrody, ale także tablic informujących o zakazach obowiązujących na obszarach lub w stosunku do tych form. Tablice informujące o zakazach, także powinny być zwolnione z opłat za zajęcie pasa drogowego.

W związku z powyższym sugeruje się nadanie ustępowi 6a brzmienia:

„6a. Nie pobiera się opłaty za zajęcie pasa drogowego w związku z umieszczaniem w pasie drogowym tablic informujących o nazwie formy ochrony przyrody oraz tablic informujących o zakazach obowiązujących na obszarach lub w stosunku do tych

form, o których mowa w art. 115 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody oraz znaków informujących o formie ochrony zabytków.”.

Art. 7 projektu ustawy: w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.) art. 53 w ust. 4 pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7) dyrektorem parku narodowego - w odniesieniu do obszarów położonych w granicach parku i jego otuliny, a także w odniesieniu do obszarów Natura 2000, nad którymi dyrektor parku narodowego sprawuje nadzór;

8) regionalnym dyrektorem ochrony środowiska – w odniesieniu do innych niż wymienione w pkt 7 obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody oraz w odniesieniu do inwestycji o charakterze dominant krajobrazowych w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody”.

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie parku krajobrazowego i jego otuliny powinna być uzgadniana z dyrektorem parku krajobrazowego, a nie regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Zgodnie z art. 105 ust 4 pkt 1 ustawy o *ochronie przyrody* do zadań dyrektora parku krajobrazowego należy ochrona przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości historycznych i kulturowych. Ponadto zgodnie z art. 107 ust. 1 zadania z zakresu ochrony przyrody, walorów krajobrazowych, wartości historycznych i kulturowych oraz działalności edukacyjnej na terenie parku krajobrazowego wykonuje Służba Parku Krajobrazowego. Funkcja dyrektora parku krajobrazowego kierującego służbą parku krajobrazowego jest więc kompetencyjnie określona przez ustawę, jako właściwa do ochrony walorów krajobrazowych na terenie parku krajobrazowego. W związku z powyższym proponuje się dodać punkt w art. 53 ust. 4 ustawy „o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym” w brzmieniu:

„dyrektorem parku krajobrazowego- w odniesieniu do obszarów położonych w granicach parku krajobrazowego i jego otuliny”.

Z kompetencji regionalnego dyrektora ochrony środowiska (art. 53 ust. 4 pkt 8 ww. ustawy) powinno być wyłączone uzgadnianie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie parku krajobrazowego.

Art. 9 projektu ustawy: w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 122 z późn. zm.). Pragniemy zwrócić uwagę, iż aktualny promulgator do ustawy o *ochronie przyrody* wygląda obecnie tak: Dz. U. z 2013 r. poz. 627.

W art. 5 ww. ustawy pkt 23 otrzymuje brzmienie:

„23) walory krajobrazowe – wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, estetyczno-widokowe obszaru oraz związane z nimi rzeźbę terenu, twory i składniki przyrody oraz elementy cywilizacyjne, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka;”.

po pkt 23 dodaje się pkt 23a i 23b w brzmieniu:

„23a) dominanty krajobrazowe – obiekt o wiodącym oddziaływaniu wizualnym w krajobrazie;”.

Sformułowanie „obiekt o wiodącym oddziaływaniu wizualnym w krajobrazie” jest nieprecyzyjne. Nie wiadomo, czy pojęcie to obejmuje tylko obiekty będące efektem działalności człowieka, czy także „obiekty” przyrodnicze.

Zgodnie z wprowadzonym art. 5b ust. 6 ustawy o *ochronie przyrody*, „minister właściwy do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska i ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria kwalifikacji obiektów budowlanych za dominanty krajobrazowe – kierując się parametrami, funkcją i przeznaczeniem tych obiektów, a także charakterem ich otoczenia.” Zgodnie z powyższym, można domniemywać, że za obiekt o wiodącym oddziaływaniu wizualnym w krajobrazie należy uznać obiekty będące efektem działalności człowieka. Należy jednak podkreślić, że w ustawowej definicji walorów krajobrazowych zawarte są również – twory i składniki przyrody.

W związku z powyższym proponuje się doprecyzować definicję dominanty krajobrazowej:

„dominanta krajobrazowa – obiekt ukształtowany przez działalność człowieka o wiodącym oddziaływaniu wizualnym w krajobrazie”.

Naszym zdaniem w ustawie o ochronie przyrody należałoby jeszcze wprowadzić precyzyjne definicje: jeziora, zbiornika wodnego, obiektu budowlanego, nowego obiektu budowlanego.

Art. 9 pkt 3 projektu ustawy: po rozdziale 1 dodaje się rozdział 1a w brzmieniu „Rozdział 1a. Planowanie ochrony krajobrazu

Rozdział o planowaniu ochrony krajobrazu powinien się znaleźć w szczególności w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ponieważ poruszane zagadnienia dotyczą w dużym stopniu planowania przestrzennego.

Zgodnie z wprowadzanymi art. 5b, 5c i 5d ustawy o *ochronie przyrody* marszałek województwa sporządza projekt audytu krajobrazowego oraz urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu, natomiast sejmik województwa uchwała audyt krajobrazowy oraz urbanistyczne zasady ochrony krajobrazu.

Naszym zdaniem istnieje konieczność zapewnienia i wskazania źródeł adekwatnych środków finansowych, odpowiednich do realizacji ww. zadań publicznych powierzonych samorządom województw. Zagwarantowanie ww. środków finansowych znajduje uzasadnienie w art. 167 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) i powinno być jasno sformułowane w projekcie ustawy.

Podnosimy także, iż w projekcie ustawy nie jest również wskazane kiedy sejmiki województwa określają, w formie uchwały, urbanistyczne zasady ochrony krajobrazu oraz na jaki okres czasu? Wprowadzany art. 5c ustawy o ochronie przyrody nie odnosi się do tych kwestii.

Do ustawy o *ochronie przyrody* zostają dodane następujące artykuły:

„Art. 5e. Na wniosek właściciela obiektu budowlanego rażąco naruszającego urbanistyczne zasady ochrony krajobrazu, wniesionego przed dniem wejścia w życie tych zasad, województwo w drodze porozumienia może pokryć koszty dostosowania tego obiektu do urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu.

Art. 5f. Jeżeli, w związku z wejściem w życie urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu, korzystanie z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe bądź istotnie ograniczone, właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości może żądać od województwa odszkodowania za poniesioną rzeczywistą szkodę albo wykupienia nieruchomości lub jej części. Przepisy art. 36 ust. 5 i art. 37 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stosuje się odpowiednio.

Art. 5g. Jeśli w wyniku wprowadzenia przez urbanistyczne zasady ochrony krajobrazu ograniczeń, o których mowa w art. 5c ust. 4 wartość nieruchomości uległa obniżeniu, a właściciel albo użytkownik wieczysty zbywa tę nieruchomość, może żądać od województwa odszkodowania równego obniżeniu wartości nieruchomości. Przepisy art. 36 ust. 6 i art. 37 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stosuje się odpowiednio.”;

Zgodnie z powyższymi przepisami, prywatni właściciele nieruchomości będą mogli zgłaszać roszczenia finansowe do województw, wynikające z wprowadzenia urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu. Istnieje więc konieczność zapewnienia środków finansowych na realizację ww. roszczeń, a także na wynagrodzenia pracowników, którzy zajmowałiby się ich rozpatrywaniem (w tym rzeczoznawców majątkowych). Artykuł 37 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* może nie być wystarczający dla określenia trybu i zasad rozpatrywania ww. roszczeń. Czy ww. roszczenia można zgłaszać w terminie 5 lat od dnia, w którym urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu zaczęły obowiązywać (jak stanowi art. 37 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* w odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)? Proponujemy żeby wyraźnie napisać, w jakim okresie od wejścia w życie zasad, można wnosić o pokrycie kosztów odszkodowania itp. Naszym zdaniem należy wyraźnie uszczegółowić tryb rozpatrywania ww. roszczeń w ustawie.

Odnosząc do wprowadzanego art. 5e ustawy o ochronie przyrody, pojawia się wątpliwość, co się stanie, jeśli takie porozumienie, w opinii województwa, nie może być zawarte. Nie ma też w projekcie ustawy wskazanych sankcji, dla przyszłych

właścicieli, którzy będą budować wbrew urbanistycznym zasadom ochrony krajobrazu.

Odnośnie art. 5g ustawy o ochronie przyrody, ustawodawca nie przewiduje sytuacji, w której wartość nieruchomości uległa podwyższeniu.

W naszej opinii powyższe zapisy będą stanowić bardzo istotne obciążenie budżetu województw, którym województwa mogą nie poddać, w przypadku otrzymania dużej ilości wniosków o odszkodowania. Konieczne jest więc wskazanie źródeł środków finansowych, niezbędnych do pokrycia przez samorzady województw ww. odszkodowań.

Ponadto propozycja stworzenia z audytów krajobrazowych jeszcze jednej instytucji prawa ochrony przyrody może budzić wątpliwości. Wydaje się bowiem, że audyty krajobrazowe, bardzo potrzebne, powinny być elementem ogólnego planowania przestrzennego, na wszystkich - a co najmniej na dwóch: regionalnym i miejscowym - jego poziomach. Powinny być one obowiązkową czynnością planistyczną w ramach sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego województw i studiów gmin. Takie rozwiązanie eliminowałoby automatycznie kontrowersyjny zapis dot. częstotliwości sporządzania audytów (co 20 lat). Interesującą propozycją jest nowa instytucja p.n. urbanistyczne zasady ochrony krajobrazu. Sporządzone przez marszałka województwa i uchwalane przez sejmik województwa jako akt prawa miejscowego mają one ustanawiać różnego rodzaju ograniczenia w użytkowaniu gruntów, położonych w granicach krajobrazów priorytetowych. Projektodawca zakłada przy tym, że ta forma ochrony krajobrazu może powodować roszczenia finansowe analogiczne jak w przypadku skutków finansowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obciążające budżety samorządów województw. W związku z tym wydaje się, że:

1) zakres rzeczowy urbanistycznych zasad ochrony krajobrazu jest zbyt szczegółowy. Powinny one określać standardy krajobrazowe w ujęciu regionalnym, a nie urbanistycznym (stąd wskazana byłaby zmiana nazwy na „regionalne zasady ochrony krajobrazu”;

2) należałoby przyjąć, że regionalne zasady ochrony krajobrazu mają charakter prewencyjny (zachowawczy), a w związku z tym ich respektowanie nie narusza prawa własności w stanie istniejącym, a w związku z tym należy ustawowo wykluczyć możliwość roszczeń finansowych z tego tytułu.

W art. 16 ustawy o ochronie przyrody dodaje się ustęp:

„4b. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru może nastąpić również na wniosek rady gminy, na obszarze której park krajobrazowy miałby być utworzony lub powiększony.”

Z tego zapisu wynika, że zgodnie z aktualnymi zapisami ustawowymi, sejmik województwa tylko z własnej inicjatywy może utworzyć albo powiększyć park krajobrazowy. Jeśli wpłynie wniosek od rady gminy lub indywidualnego wnioskodawcy, to przed ww. nowelizacją i dodaniem ustępu 4b w art. 16 powinno się go odrzucić. To samo dot. obszarów chronionego krajobrazu.

4c. Wniosek, o którym mowa w ust. 4b, rozpatrywany jest nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wniosku przez sejmik właściwego województwa.”

Wskazano termin rozpatrywania wniosku (3 miesiące). Nie wskazano jednak co taki wniosek ma zawierać i z czego się składać. Czy ma zawierać np. dokumentację przyrodniczą oceniającą teren, którego dotyczy wniosek i kto ma ją przygotować.

Ustęp. 7 otrzymuje brzmienie:

„Projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w części dotyczącej parku krajobrazowego

i jego otuliny, wymagają uzgodnienia z właściwym miejscowo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody lub ochronę krajobrazu parku krajobrazowego."

Proponujemy, aby projekty studliów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w części dotyczącej parku krajobrazowego i jego otuliny, były opiniowane przez właściwego dyrektora parku krajobrazowego (kierującego parkiem krajobrazowym, zgodnie z art. 105 ust. 1 ww. ustawy), lub właściwego marszałka województwa/sejmik województwa (ustanawiający park krajobrazowy zgodnie z art. 16 ust. 3 ww. ustawy),

W chwili obecnej samorządy województw nie mają realnego wpływu na kontrolę form zabudowy w parkach krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu. Największy wpływ na kontrolę zabudowy mają regionalne dyrekcje ochrony środowiska, które nie informują samorządów o dokonywanych opiniach i uzgodnieniach. W praktyce opiniowania i uzgadniania istotnych dla ochrony krajobrazu dokumentów planistycznych dokonuje organ ochrony przyrody, który nie tworzy, nie zarządza i nie nadzoruje form ochrony przyrody jakimi są parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

W związku z powyższym proponuje się również, aby:

po art. 94 dodać art. 94 a. w brzmieniu: „Zadania regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie ochrony przyrody, w tym wydawanie decyzji administracyjnych na terenie parku krajobrazowego lub zespołu parków krajobrazowych i form ochrony przyrody na tym terenie występujących, z wyłączeniem procedur przewidzianych w stosownych przepisach odnoszących się do obszarów Natura 2000 wykonuje marszałek województwa, w imieniu którego działa dyrektor parku krajobrazowego lub zespołu parków krajobrazowych”.

W projekcie ustawy w art. 17 punkt 7 i w art. 24 punkt 3 ustawy o ochronie przyrody otrzymują brzmienie: (mogą być wprowadzone zakazy) „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej”.

Naszym zdaniem powyższe zakazy powinny dotyczyć nie tylko naturalnych zbiorników wodnych, ale także sztucznych. Istotne, z punktu widzenia przyrodniczo-krajobrazowego, jest bowiem to, co się znajduje wokół cieków lub zbiornika wodnego (fauna i flora), a nie pochodzenie samego cieku lub zbiornika wodnego. Zakaz powinien więc obejmować wszystkie zbiorniki i cieków wodne, nie tylko naturalne, a więc także kanały i stawy.

Ponadto pojawia się pytanie, czy istnieje możliwość budowy (rozbudowy, modernizacji) starych obiektów budowlanych? Powyższe zakazy dotyczą szerokiego spektrum typów obiektów budowlanych, jednakże największe wątpliwości powstały odnośnie istniejących obiektów budowlanych zlokalizowanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, które wymagają remontu, modernizacji, rozbudowy oraz, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia z użytkowego na mieszkalny. Czy konieczność wydania pozwolenia na budowę świadczy o „nowym obiekcie budowlanym”? Zatem projekt ustawy powinien wyjaśnić, czy zapisy art. 17 ust. 1 pkt 7 oraz art. 24 ust. 1 pkt 8 ustawy odnoszą się do już istniejących obiektów budowlanych, które wymagają remontu, modernizacji lub rozbudowy lub, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia z użytkowego na mieszkalny?

W przypadku obszarów chronionego krajobrazu zostaje dodany wyjątek od zakazu, w postaci dopuszczenia lokalizowania obiektów służących turystyce wodnej. Wprowadzenie tego wyjątku może spowodować nadużycia. Pozwoli budować duże obiekty np. pensjonaty, hotele z mołem itp., pod pretekstem lokalizowania obiektów służących turystyce wodnej.

W kontekście powyższego zakazu, należy także doprecyzować rozumienie pojęcia „budowy obiektów”. Do tej kategorii należy także dodać ogrodzenia, zwłaszcza trwale związane z gruntem oraz dla takich ogrodzeń rozszerzyć powyższy zakaz. Z naszego doświadczenia wynika, że ogrodzenia trwale związane z gruntem są lokowane, na terenie obszarów chronionego krajobrazu, w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych.

Ponadto, należy rozważyć wprowadzenie bardziej elastycznego rozumienia zakazu dotyczącego lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Wprowadzenie zapisu „do 100 m” umożliwiłoby samorządom województw różnicowanie odległości wprowadzenia zakazu od rzek, jezior i innych

zbiorników wodnych, w zależności od ich szerokości czy powierzchni oraz warunków przyrodniczych oraz urbanistycznych terenu wokół zbiorników.

W art. 19 ustawy o ochronie przyrody ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Sejmik województwa ustanawia, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, plan ochrony dla parku krajobrazowego w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu planu albo odmawia jego ustanowienia, jeżeli projekt planu jest niezgodny z celami ochrony przyrody. Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.”.

W powyższym zapisie proponuje się dodać, obok celów ochrony przyrody, także cele ochrony krajobrazu.

Po art. 45 dodaje się art. 45a w brzmieniu:

„Art. 45a. 1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska koordynuje funkcjonowanie form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 pkt 2-4 i 6-9.”.

Można doprecyzować sformułowanie „funkcjonowanie form ochrony przyrody”.

Art. 11 projektu ustawy:

„Art. 11 ust 1. Uchwalone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przez sejmiki województw katalogi zakazów właściwych w poszczególnych parkach krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu, lub w ich częściach zachowują moc w zakresie w jakim są niesprzeczne z nadawanym niniejszą ustawą brzmieniem art. 17 i art. 24 ustawy zmienianej w Art. 9”.

Nie każde województwo zmieniło rozporządzenia na uchwały. Ustawa powinna się więc odnieść również do tego przypadku oraz podać termin ostatecznej nowelizacji/zmiany aktów prawa miejscowego z nowymi katalogami zakazów, o ile organ uzna, że powinny się tam znaleźć.

Korzystając z możliwości zgłoszenia uwag do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu proponuje wprowadzić także następujące zmiany:

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 16 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części, wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony. Likwidacja lub zmniejszenie obszaru parku krajobrazowego następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, po uzgodnieniu z właściwymi miejscowo radami gmin, z powodu bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych na obszarach projektowanych do wyłączenia spod ochrony.

Zgodnie z art. 23 ust. 2. ww. ustawy wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony. Likwidacja lub zmiana granic obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, po zaopiniowaniu przez właściwe miejscowo rady gmin, z powodu bezpowrotnej utraty wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach i możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

W ustawie o ochronie przyrody brakuje wskazania trybu rozpatrywania wniosków o zniesienie zakazów, wyłączenie ze stref ochronnych, utworzenia lub zmniejszenia (zniesienia) parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

Należy zaznaczyć, że z kompetencji utworzenia, likwidacji lub zmniejszenia obszaru parku krajobrazowego i wyznaczenia, likwidacji lub zmiany granic obszaru chronionego krajobrazu, nie można wyprowadzać obowiązku opracowania dokumentacji przyrodniczo-krajobrazowej przez samorządy województw.

W związku z powyższym, kierując się potrzebą zapewnienia jasnych i precyzyjnych zasad oraz trybu składania i analityczności wniosków w sprawie utworzenia, zmiany granic, likwidacji parku krajobrazowego oraz w sprawie wyznaczenia, likwidacji lub zmiany granic obszaru chronionego krajobrazu oraz zniesienia zakazów, jak również dokonywania zmian w zakresie powierzchniowych poszczególnych stref, szczególnie strefy osadniczej, należy określić w drodze rozporządzenia/rozporządzeń wymagania, jakie powinny spełniać wnioski dotyczące ww. kwestii oraz wymagania, jakim powinna odpowiadać ocena przyrodniczo-krajobrazowa terenu dotycząca takich wniosków.

Zgodnie z art. 16 ust. 3 i ust. 4 ww. ustawy projekt uchwały sejmiku w sprawie utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku krajobrazowego wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy oraz właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 23 ust. 2 i 3 ww. ustawy, likwidacja lub zmiana granic obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, po zaopiniowaniu przez właściwe miejscowo rady gmin, a projekty uchwał sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia, likwidacji lub zmiany granic obszaru chronionego krajobrazu wymagają uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Pojawiają się wątpliwości dotyczące: konieczności uzgadniania projektów nowelizujących akty prawa miejscowego dotyczących parków oraz obszarów chronionego krajobrazu. Czy przy podejmowaniu uchwał sejmiku województwa związanych z ewentualną nowelizacją bądź ewentualnym zastąpieniem przez nowe akty prawa miejscowego, obecnych rozporządzeń Wojewody Mazowieckiego w sprawie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, nie związanych z utworzeniem, wyznaczeniem, zmianą granic bądź likwidacją, a związanych np. z dodaniem załącznika graficznego przedstawiającego przebieg granic danej formy ochrony przyrody lub zmianą zakazów, konieczne jest uzgadnianie lub opiniowanie ich projektów z właściwymi miejscowo radami gmin oraz właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska?

W ustawie o *ochronie przyrody* brak jest definicji „sprawującego nadzór”. Przepisy przedmiotowej ustawy nie wskazują podmiotu sprawującego nadzór nad obszarami chronionego krajobrazu, chociaż art. 23 ust. 2 ww. ustawy wskazuje, że uchwała sejmiku województwa wyznaczająca taki obszar określa m.in. sprawującego nad nim nadzór.

W zapisach obecnej ustawy o *ochronie przyrody* nie przewidziano dla parku krajobrazowego sprawującego nadzór. Zgodnie z art. 105 ust. 1 ww. ustawy, parkiem krajobrazowym kieruje dyrektor parku krajobrazowego. W ustępie 4 ww. artykułu zostały wymienione zadania należące do dyrektora parku krajobrazowego, jednakże nie zostało zawarte wprost, że dyrektor parku krajobrazowego sprawuje nad nim nadzór. Natomiast zgodnie z art. 115 ust. 1 i ust. 2 ustawy o *ochronie przyrody*, na obrzeżach lub w pobliżu parku krajobrazowego, organ sprawujący nadzór nad daną formą ochrony przyrody umieszcza tablice informujące o nazwie parku krajobrazowego oraz o zakazach obowiązujących na jego obszarze.

W ustawie o *ochronie przyrody* powinno więc znaleźć się doprecyzowanie co znaczy: „sprawować nadzór” nad poszczególnymi formami ochrony przyrody.

Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy o *ochronie przyrody* uchwała sejmiku województwa, określa m.in. szczególne cele ochrony dla danego parku krajobrazowego. Na podstawie art. 23 ust. 2 ww. ustawy, uchwała sejmiku województwa określa m.in. ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów dla danego obszaru chronionego krajobrazu. Zgodnie z art. 5 pkt 5 ww. ustawy ochroną czynną jest to stosowanie, w razie potrzeby, zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

W związku z ww. zapisami ustawowymi, w rozporządzeniach Wojewody Mazowieckiego w sprawie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu zostały określone cele ochrony dla poszczególnych parków krajobrazowych oraz ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów dla obszarów chronionego krajobrazu. Na podstawie art. 105 ust. 4 pkt 1 ustawy o *ochronie przyrody* do zadań dyrektora parku krajobrazowego należy ochrona przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości historycznych i kulturowych, które na podstawie art. 107 ust. 1 ww. ustawy na terenie parku krajobrazowego wykonuje Służba Parku Krajobrazowego. Ponadto w art. 107 ust. 2 zostały wymienione zadania należące do Służby Parku Krajobrazowego.

Brak jest jednak w ustawie o *ochronie przyrody* zapisów odnoszących się do kwestii realizacji ustaleń dotyczących

czynnej ochrony ekosystemów na terenie obszaru chronionego krajobrazu. Zatem ww ustawa powinna wskazać, kto jest odpowiedzialny za realizację ustaleń dotyczących czynnej ochrony ekosystemów dla obszarów chronionego krajobrazu.

Sprawy prowadzi
Lukasz Wejenc
tel (24) 59-79-105